

נוער בונה מדינה / דף למנחה

הלימוד מוקדש לזכר הדר גולדין

פתיחה למנחה

הלימוד שלפנינו עוסק במשמעות של אחריות, יוזמה וחלוציות – אז והיום. דור החלוצים והמקימים של המדינה נדרש לפעול מתוך מציאות קשה, אך גם אנחנו, החיים במדינה קיימת, נקראים לחדש, לבנות ולהיות "כוח חלוצי" במובנים חדשים. שלושת המקורות מביאים קולות משלושה דורות של בוני הארץ:

- דוד בן גוריון מדבר על אחריות פנימית ועל היכולת לתבוע קודם כל מעצמו.
- הדר גולדין מדגיש את הצורך בהתחברות לגודל – לראות את השליחות והקדושה שבחיים שלנו כאן.
- מעין-חיים סג"ל, מתנדבת צעירה, שואלת מהי חלוציות של דור הנוחות – וקוראת לדור הצעיר לחדש, לפעול ולענות לצו השעה של היום.

מטרת הלימוד היא לעורר אצל המשתתפים תחושת שליחות ושותפות בבניין החברה הישראלית – לא כעבר בלבד, אלא כהמשך חי ונוכח. בשנתיים האחרונות ראינו שוב את הרוח הזו מתעוררת – צעירים מכל הארץ מתגייסים בעיצומה של מלחמה לעשייה, להתנדבות, לעזרה בקהילה, בשדות, בבתי חולים וביישובים. נוער שלוקח אחריות, לא מחכה שיאמרו לו מה לעשות, אלא "תובע מעצמו" – כמו שבן גוריון אמר. אבל הדרך עוד ארוכה. גם עכשיו, כשהשגרה חוזרת לאט, עדיין מונחות לפנינו משימות של תיקון, חיבור, וריפוי. האחריות על העתיד – על החברה, על הערבות, על התקווה – נמצאת בידיים של כולנו, ובעיקר בידיים של הדור הצעיר.

כשנעמוד מול שלושת הקולות שלמדנו נוכל לשאול את עצמנו: איך נראית היום חלוציות חדשה? איפה אני, כאדם צעיר, בוחר להיות זה שמחדש, שמוביל, שמאמין בגודל של החיים בארץ הזאת?

שאלות לשיחה:

מקור 1 – דוד בן גוריון, "קודם-כל תובע מעצמו"
שאלת העמקה: מה לדעתכם בן גוריון מתכוון כשהוא אומר ש"כוח חלוצי" הוא מי ש"תובע מעצמו"? כיצד זה שונה מתפיסה של אדם ש"תובע מאחרים"?
שאלת עיבוד: חשבו על סיטואציה בקבוצה או בבית הספר שבה בחרתם לקחת אחריות לפני שביקשתם מאחרים להשתנות. איך זה השפיע עליכם ועל הסביבה?

מקור 2 – הדר גולדין, "להשתייך, להתחבר לגודל"
שאלת העמקה: כיצד הדר גולדין מציג את מושג "יראת השמיים" באופן שונה מהאופן הרגיל שבו אנחנו תופסים "פחד" או "יראה"? מה לדעתכם הוא מתכוון ב"להתחבר למלכות שבי"?
שאלת עיבוד: מתי הרגשתם בחיים תחושת "גודל" – רגע שבו התחברתם לערך, רעיון או ייעוד גדול מככם? מה זה עשה לכם?

מקור 3 – מעין-חיים סג"ל, "אני אחדש"
שאלת העמקה: הכותבת מדברת על כך שלאנשי דור המדינה "לא הייתה ברירה", אבל לדור שלנו דווקא יש. מה המשמעות של "להיות חלוץ" בעידן שבו יש נוחות וביטחון? איך אפשר להבין את "צו השעה" של היום?
שאלת עיבוד: באיזה תחום או מצב בחיים שלכם אתם מרגישים שיש לכם אפשרות "לחדש" – לקחת אחריות, להקים, לשנות? איך הייתם רוצים לענות לקריאה הזאת, "ומי יחדש אם לא אני"?

הדר גולדין היה קצין בצה"ל, סגן בחטיבת גבעתי, שנהרג בקרב ברפיח במהלך מבצע "צוק איתן" בשנת 2014 וגופתו נחטפה לרצועת עזה. שם הוחזק עד להשבתו לקבר ישראל כעבור 11 שנים. הדר היה מנהיג צעיר וחלוץ של הגשמה ערכית. במהלך הלחימה במבצע צוק איתן למד עם לוחמיו בספר "מסילת ישרים" והוסיף שם הערות לימוד לעצמו. מתוך הערות אלו הבאנו ללימוד זה. הן נדפסו על ידי משפחתו בספר בשם "איך לבנות חיים"

בחיים יש לך שתי אפשרויות: להתעסק בעצמך או לעשות דברים גדולים

להשתייך, להתחבר לגודל // הדר גולדין

יראת שמיים איננה הקטנת עצמך.
להיפך, היא פרומצת! יראת שמיים
היא עמידה מול גודל. לקום בבוקר
וכל הזמן לזכור שיש גודל בעולם.
יראה היא הפחד להיות קטן.
צריך להשתייך, להתחבר לגודל,
למלכות שבי

קודם-כל תובע מעצמו // דוד בן גוריון

זכינו למדינה – אבל הדברים לא יעשו
בכוח המדינה בלבד. יותר מאשר לפני
יסוד המדינה ניזקק להפעיל את הציבור
ככוח חלוצי מחנך ומדריך, וכוח חלוצי
פירוש כוח שאינו נלחם אך ורק על
זכויות אלא מעמים על עצמו חובות,
שאינו תובע אך ורק מאחרים, אלא
קודם-כל הוא תובע מעצמו. בלי שנהיה
ציבור של נתבעים, שהתביעה מתחילה
מעצמו – לא נמלא השליחות.

אני אחדש // מעין-חיים סג"ל

(הכותבת היא חברת גרעין ההדרכה בשנת שירות לאומי של נוער השומר)
אני לא חושבת שלאנשים מקום המדינה הייתה ברירה אלא להיות חלוצים וגדולים. אני לא
חושבת שהפחתות יכלו לעשות שום דבר מלבד להילחם, שלחלוצים היה פנוס מלהקים הכל
עשום דבר. לא הייתה להם ברירה אלא להיאחז באדמה שמתעקשת לפלוט אותם, לפתח
שרירים נגד הלחץ התמידי של המזרח התיכון, להקים וליזום ולהמציא ולהמשיך. צו השעה אז
היה דורש וחד משמעי, והם עשו את הדבר היחיד שהם יכלו לעשות – להיענות. אבל מה
לעשות, לי יש ברירה. המעלית בבניין שלי עובדת, האוטובוס שלי מגיע בזמן (אלא אם כן אני
בדרום), יש לי אינטרנט בטלפון כל הזמן, הכל בנוי, הכל קיים, הכל נוח. אני יכולה, וזה אפילו
לא כזה קשה, לחיות חיים שלמים בלי לקחת שום מושכות לידיים שלי. לחיות חיים שאין
בהם טיפת חידוש. אני יכולה לשמוע חדשות ושהגבות שלי יזעפו אבל ששום דבר אחר לא
יזוז בי. לא הלב, לא הידיים. כי הנוח הזה, שהתרגלתי אליו מלידה, מפשיך לשכנע אותי
שהקריאה הזאת קוראת החוצה, לכולם ולא לי. לקוות, כמובן, שמישהו יענה כבר, אבל לא
לחשוב לרגע שאותי הצו מצווה. אבל האדמה שלנו שנזרעה עדיין צריכה שנשקה אותה.
הגבולות שלנו ששורטטו אז עדיין נבחנים בכל יום. כל מה שקיים דורש שנחזיק אותו, וכל
מה שלא, דורש שנקים. אין ארץ ישראל בלא חידוש, ומי יחדש אם לא אני?!

**בחיים יש לך שתי אפשרויות:
להתעסק בעצמך או לעשות דברים גדולים,
הדר גולדין**